

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΜΑΖΙΚΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΡΟΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΑΙΤΙΑ, ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΟΤΗΤΑΣ ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΡΟΕΣ

Καλέμης Κων/νος, Καλέμη Μαρία Αγγελική, Κωσταρέλου
Άννα, Μερκούρη Αναστασία, Βελαώρας Παναγιώτης

Δομή της παρουσίασης

- Εισαγωγή
- Οι κύριες μεταναστευτικές ροές
- Αίτια του φαινομένου – Παγκόσμιες τάσεις
- Αναδρομή στην ελληνική πραγματικότητα
- Υγεία και μετανάστευση
- Ευαλωτότητα και ειδικές ομάδες μεταναστών
- Προτάσεις
- Συμπεράσματα - Συζήτηση

Τι είναι μετανάστευση

Μετανάστευση (*immigration*), τόσο κατά τις κοινωνικές επιστήμες όσο και κατά το Διεθνές Δίκαιο, είναι η **μετακίνηση ανθρώπων** σε μία χώρα της οποίας δεν έχουν την ιθαγένεια, προκειμένου να εγκατασταθούν εκεί, ιδιαίτερα ως μόνιμοι κάτοικοι ή μελλοντικοί πολίτες της χώρας.

Οι διαδρομές των μεταναστών

Μετακλήσεις μεταναστών
το διάστημα Ιανουαρίου -
Οκτωβρίου 2014

14 ταξίδια πραγματοποιήθηκαν
με εμπορικά πλοία από τις 28 Σεπτεμβρίου
έως και την περασμένη Παρασκευή

\$5.000 έως \$7.000
τα ναύαα που καλείται
να πληρώσει κάθε μετανάστες
για ένα ταξίδι με πλοίο

250 - 500 άνθρωποι
ταξιδεύουν συνήθως με τα πλοία

\$2,5 εκ.π. το κέρδος,
κατά μέσο όρο, για κάθε ταξίδι

Δυτική Αφρική
προς Κανάρι Ησιά
190

Βόρεια Αφρική
προς Ισπανία
6.200

Οι θέσεις
των δύο πλοίων
όταν εξεπέρασαν
σημα κελύφου

Βαλκάνια προς
Ουγγαρία, Αυστρία, Ιταλία
17.000

Πρώην Σοβιετική
Ενωση προς
Ανατολική Ευρώπη
750

Αλβανία προς Ελλάδα
5.750

Τουρκία προς
Ελλάδα
43.200

Βόρεια Αφρική
και Τουρκία προς
Σελτία, Καλαμάρα, Απουλία
153.000

Η πορεία
Αναχώρηση από τα τουρκικά λιμάνια
του Νηπιού και της Μερσίνας
Αρξίση στη Νότια Ιταλία

Αριθμός μεταναστών που αποβιβάστηκαν στις ακτές της Ιταλίας

Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης

Ινστιτούτο Επιδόρφωσης & Περιφερειακά Ινστιτούτα Επιδόρφωσης

Εθνικό και Καποδιστριακό ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

3^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Κρίσεων στον Τομέα Υγείας

Διαχείριση Κρίσεων στον Τομέα Υγείας
13-15 Νοεμβρίου 2015
Σενοδοχείο Divani Caravel Αθήνα

Η μετανάστευση στην εποχή της παγκοσμιοποίησης

- Η **μετανάστευση** έχει διαδραματίσει ιστορικά κεντρικό ρόλο στην διαμόρφωση των κοινωνιών και επηρεάζει ισχυρά τις δημογραφικές αλλαγές.
- Η **παγκοσμιοποίηση** έχει παίξει σαφή ρόλο στην **διαμόρφωση των τάσεων μετανάστευσης** σε έναν κόσμο με ανοιχτά σύνορα στις οικονομικές συναλλαγές, τα αγαθά και τις αγορές εργασίας που έχουν ως συνέπεια την μετακίνηση πληθυσμών

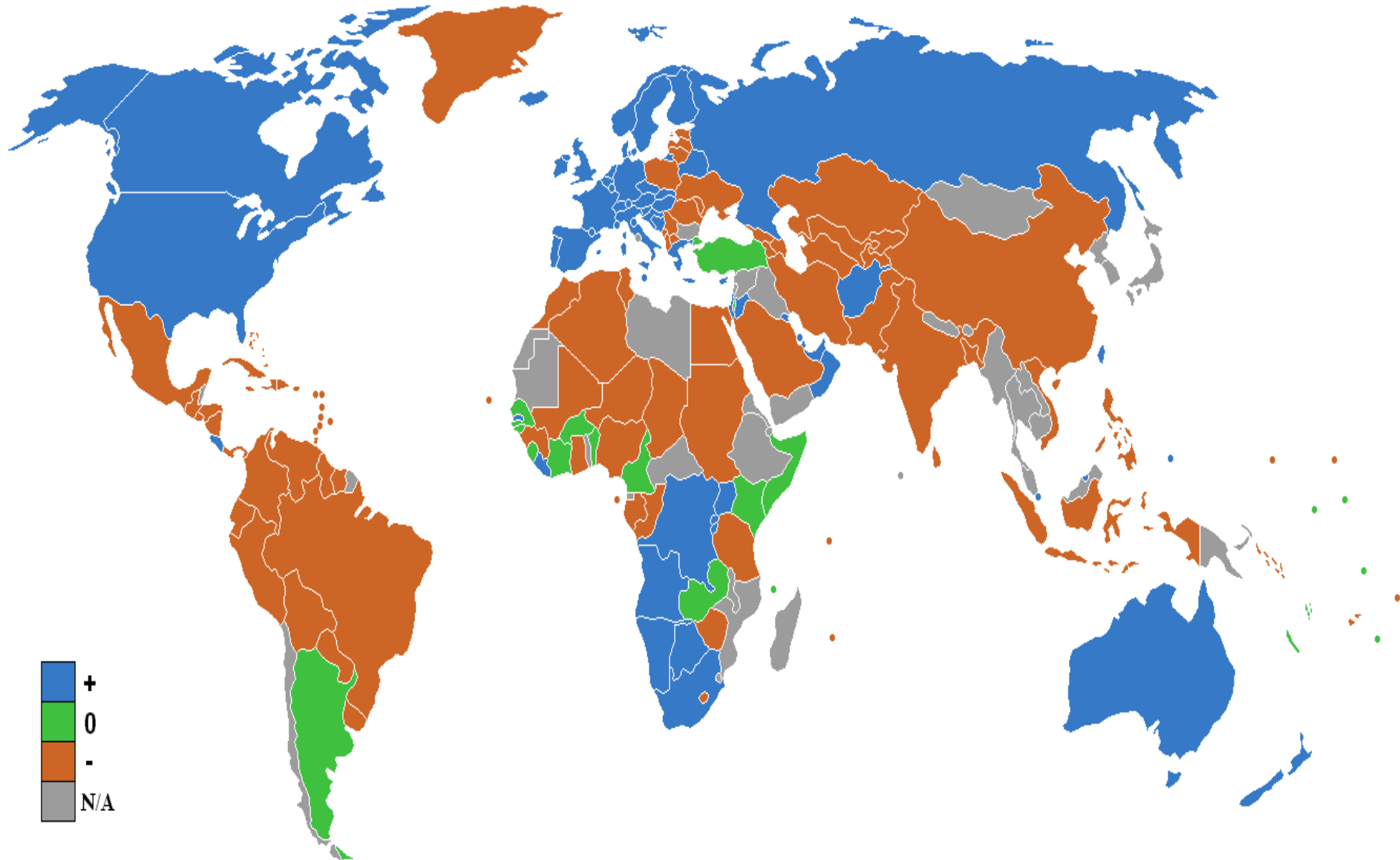
Μεταναστευτικές ροές

Διαχείριση Κρίσεων
στον Τομέα Υγείας

13-15 Νοεμβρίου 2015

Ξενοδοχείο Divani Caravel
Αίθουσα Ιλισός
Αθήνα

Τα αίτια των πληθυσμιακών ροών

Αιτίες: η έκρηξη ανεξέλεγκτων συγκρούσεων, οι διευρυνόμενες οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες, οι κοινωνικές ανακατατάξεις στις οικονομίες, οι κλιματικές αλλαγές, η ευκολότερη πρόσβαση στην πληροφορία και τα ταξίδια, η αναζήτηση καλύτερης ζωής ή και εκπαίδευσης.

Παγκόσμιες Τάσεις (2013)

- 214 εκατομμύρια μετανάστες παγκόσμια με το 49% να είναι γυναίκες
- 20-30 εκ. μετανάστες χωρίς “νόμιμα” έγγραφα 10-15% της μετανάστευσης διεθνώς.
- 26 εκατομμύρια IDPs σε συνολικά 52 χώρες λόγω συγκρούσεων
- 15,2 εκατομμύρια πρόσφυγες ήταν τα παιδιά σε όλον τον κόσμο.
- Σήμερα εκτιμώνται στα 16 εκατομμύρια.
- 338 δισεκατομμύρια USD \$ = ροή εμβασμάτων προς τις αναπτυσσόμενες χώρες

Η οικονομική κρίση επηρέασε τις μεταναστευτικές ροές αλλά όχι τα αποθέματα μεταναστών στις χώρες υποδοχής, καθώς δε σημειώθηκαν επιστροφές μεταναστών στις χώρες προέλευσης.

Οι μετανάστες στην Ελλάδα I

- **1991-2000:** Κυκλικός και προσωρινός χαρακτήρας μετανάστευσης κυρίως από Αλβανία και Βαλκάνια
- **1997-1998:** 1^η διαδικασία νομιμοποίησης
- **2000:** Συνεχώς αυξημένες μεταναστευτικές ροές από Ν.Α Ασία, Α. Ευρώπη και υποσαχάρια Αφρική
- **2007:** 112.000 αφίξεις μεταναστών, > 50% επαναπροωθήθηκαν σε όμορες χώρες
- **2008 – 2014 :** Βίαιη μετακίνηση πληθυσμών από τις χώρες διεξαγωγής «απελευθερωτικών» πολέμων.
- **2015 :** Σουδάν , Συρία (80%) περιοχές μεγάλης κοινωνικοπολιτικής αστάθειας. Υεμένη, Σομαλία, Κεντροαφρικανική Δημοκρατία

Η μετακίνηση διευκολύνεται από

- Δίκτυα παράνομης διακίνησης που έχουν την έδρα τους σε : Ελλάδα, Τουρκία, Αίγυπτο, Αλβανία, Ιράκ, Γεωργία
- Τα πιο δραστήρια από αυτά είναι στην Τουρκία και Αίγυπτο.

**Το σύγχρονο
δουλεμπόριο
δεύτερη πιο
επικερδής
παράνομη
δραστηριότητα**

**Η αμοιβή αδρή
ανά κεφάλι**

Μετανάστευση και Υγεία I

- Οι μετακινήσεις δεν προκαλούν από μόνες τους βλάβες στην υγεία των ατόμων
- Η μετανάστευση πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στους κοινωνικούς προσδιοριστικούς παράγοντες για την υγεία

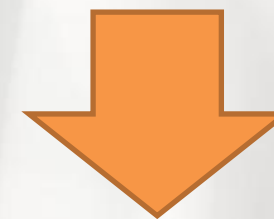
Ιατρικός έλεγχος και εκτίμηση ευαλωτότητας για τους νεοεισερχόμενους

- Παιδιά
- Ασυνόδευτοι ανήλικοι
- Το 2012 έφτασαν 1000 ασυνόδευτοι ανήλικοι στην Ελλάδα
- Πολλοί δεν φιλοξενούνται σε Κέντρα Υποδοχής
- Ο νόμιμος κηδεμόνας συχνά δεν υπάρχει
- Προβλήματα ψυχικής υγείας
- Εργασία από μικρή ηλικία

**ΑΝΑΓΚΕΣ ΕΙΔΙΚΩΝ
ΟΜΑΔΩΝ I**

**Πολλά παιδιά στη
συνέχεια αγνοούνται**

• Βασανιστήρια & βία

- Σωματικές επιπτώσεις
- Συναισθηματικά προβλήματα με σωματικές εκδηλώσεις
- Ψυχολογικές επιπτώσεις

• Γυναίκες

- Σεξουαλική & οικιακή βία
- Ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων
- Trafficking
- Ελλιπής πρόληψη

ΑΝΑΓΚΕΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ II

Προφίλ υγείας I

Οι σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των μεταναστευτικών ομάδων ανάλογα με τη χώρα καταγωγής, το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, το καθεστώς και τη διάρκεια παραμονής στην Ελλάδα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν μιλάμε για προφίλ υγείας των μεταναστών.

- Ελάχιστα τα επιδημιολογικά δεδομένα και οι μελέτες σχετικά με την κατάσταση υγείας των μεταναστών (ιδιαίτερα των νεοεισερχόμενων παράτυπων μεταναστών).
- Οι περισσότερες μελέτες ασχολούνται με την εκτίμηση του επιπολασμού λοιμωδών νοσημάτων, όπως η ηπατίτιδα, η φυματίωση και η HIV λοίμωξη.

Μελέτες υποδεικνύουν την ανάγκη επιδημιολογικής παρακολούθησης συγκεκριμένων ομάδων του μεταναστευτικού πληθυσμού, π.χ. υψηλά ποσοστά ηπατίτιδας Β σε μετανάστες από την Αλβανία.

Προφίλ υγείας II

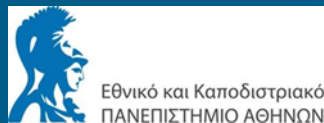

Τομείς προτεραιότητας στην Υγεία

➤ Η αυξημένη συχνότητα εργατικού ατυχήματος στον πληθυσμό των μεταναστών συνάδει με τα συμπεράσματα της διεθνούς βιβλιογραφίας που δείχνουν μεταξύ άλλων ότι οι μετανάστες είναι πιο πιθανό να απασχολούνται σε επικίνδυνες εργασίες, δεν έχει διερευνηθεί όμως επαρκώς στην Ελλάδα.

➤ **Περιορισμένη η βιβλιογραφία και για την ψυχική υγεία των μεταναστών.** Οι περισσότερες μελέτες αφορούν παιδιά, εφήβους και την ένταξη ομογενών και παλλινοστούτων.

HIV/AIDS, TB (Tuberculosis), Ηπατίτιδες B και C, ΣΜΝ (Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα), Τραύμα σε εργατικά ατυχήματα, Επαγγελματικά νοσήματα, Εμβολιασμοί και υγεία μητέρας και παιδιού, Ψυχική υγεία, Χρήση ουσιών (αλκοόλ, ναρκωτικά), Χρόνια νοσήματα: ΣΔ, ΧΑΠ, Κακοήθειες

Μια ειδική κατηγορία είναι οι μετανάστες «χωρίς τα απαιτούμενα έγγραφα» που κρατούνται στους ειδικούς χώρους παραμονής αλλοδαπών
Απουσία πρωτοκόλλου για τον ιατρικό έλεγχο του πληθυσμού κατά την άφιξη

Απουσία πρωτοκόλλου για την παροχή υπηρεσιών υγείας κατά την κράτηση (π.χ. απουσία υπηρεσιών ψυχικής υγείας)
Έλλειψη ασφάλισης
Κόστος ιατροφαρμακευτικής δαπάνης
Έλλειψη νόμιμων χαρτιών

Αποκλεισμός από το καθεστώς απορίας
Δυσκολίες επικοινωνίας- γραφειοκρατικά εμπόδια
Διαφορετική αντίληψη για την υγεία και τις υπηρεσίες υγείας
Άγνοια δικαιωμάτων και ύπαρξης δωρεάν υπηρεσιών

Χωρίς χαρτιά (άδεια παραμονής, εργασίας)
Αυξημένο κόστος για την "νομιμοποίηση"
Μαύρη, ανασφάλιστη εργασία
Χωρίς έσοδα αν ασθενήσουν και πρόσβαση στο σύστημα κοινωνικής προστασίας (άδειες, επιδόματα)
Φόβοι απέλασης και ανασφάλεια για το μέλλον
Εμβάσματα στις χώρες καταγωγής

Συμπεράσματα I

1. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών απασχολούνται κυρίως σε ανειδίκευτες εργασίες
2. Από τους νόμιμα διαμένοντες 86% είναι ασφαλισμένο
3. 13,4% του μεταναστευτικού πληθυσμού έχει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
4. Το 30% του μεταναστευτικού πληθυσμού είναι χωρίς έγγραφα
5. Μόλις το 1% των αιτούντων άσυλο έχει αναγνωριστεί με το καθεστώς πρόσφυγα
6. Δεν υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία για το μέγεθος του πληθυσμού που διακινείται παράνομα

Το υπάρχον σύστημα υγείας :

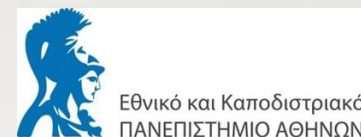
- 1) Δε διασφαλίζει τον ιατρικό έλεγχο με ενιαίο πρωτόκολλο και διαδικασίες για το σύνολο των νεοεισερχόμενων μεταναστών και αιτούντων άσυλο.
- 2) Αποκλείει από την πρωτοβάθμια περίθαλψη την πληθυσμιακή ομάδα των μεταναστών «χωρίς τα απαιτούμενα έγγραφα».

Διαχείριση Κρίσεων
στον Τομέα Υγείας

13-15 Νοεμβρίου 2015

Ξενοδοχείο Divani Caravel
Αθήνα, Αίθουσα Ιλισός
Αθήνα

Σας ευχαριστούμε για την προσοχή σας

